

Balogh Sándor

Építsük együtt a jövőt Afrikában!

Az AHU – Magyar Afrika Társaság tevékenységéről

Köztudott, hogy hazánk sosem volt gyarmattartó hatalom, és magyarok tízezrei sem költöztek Afrikába, ám ennek ellenére meglepően sok honfitársunk – a fiatalabb és az idősebb korosztályból egyaránt – érdeklődik a térség iránt, utazik oda, vagy ha nincs erre lehetősége, olvasmányokból vagy filmekből tájékozódik.

Valóban meglepő, hogy mennyien, hiszen aki sosem járt a Szaharától délre, talán nem is érti, hogyan lehet beleszeretni egy olyan földrészbe, amely nem csupán több ezer kilométer távolságra van tőlünk, de az általános vélekedés szerint: veszélyes, járványok terjednek és háborúk dúlnak arrafelé.

Egyszóval, magam is azok közé tartozom, akik számára ez az egykor feketének nevezett kontinens örök szerelem marad. Persze jól tudom, hogy ezúttal nem a magam Afrikához fűződő érzelmeiről vagy ott szerzett élményeiről kell szólnom, hanem a Magyar Afrika Társaság (AHU) tevékenységét kell ismertetnem, amelynek egyik alapító tagja és elnöke vagyok. És eme tájékoztatóm célja az, hogyha szerény formában is, de valamilyen módon hozzájáruljak egy szemléletváltáshoz. Hogy bár Afrika ismét egy szörnyű helyzet, az ebolajárvány miatt került a figyelem középpontjába, honfitársainknak minden szélesebb körben arról kell meggyőződniük, e hatalmas kontinensen nem csak kín és nyomor található. Sokkal inkább – a rengeteg természeti szépség és sok-sok kulturális érdekesség mellett – igen sok megoldandó feladat.

Kétarcú kontinens

Visszatérve azonban a magyaroknak a földrész iránt megnyilvánuló érdeklődésére, egy kis időutazásra invitálom Önöket. Tartsanak velem a hetvenes évekbe! Sokan talán nem tudják, hogy azokban az időkben, az akkori politikai helyzet okán, afrikaiak ezrei tanultak nálunk, másrészt magyar szakemberek – mérnökök, közgazdászok, külkereskedők – dolgoztak viszont Afrikában. Ezek a kapcsolatok azonban a rendszerváltást követően megszakadtak. A Magyar Afrika Társaság pedig (több más sikertelen próbálkozást követően) elsősorban azért jött létre, hogy a még megmaradt szálakat felvegye és újraszöjje, a méltatlanul elfeledett és lesajnált kontinens varázslatos kultúráját megismertesse a magyarokkal. Természetesen a kölcsönösség jegyében, azaz tesszük mindezt úgy, hogy amikor csak módunkban áll, „egy csipet Magyarországot magunkkal viszünk” Afrikába. De mielőtt még belefognék konkrét tevékenységünk ismertetésébe, még egy személyes tapasztalatot szeretnék megosztani a leendő olvasókkal, mégpedig arról, hogy miért hangsúlyozzuk gyakran: Afrika hamisítatlan kétarcú kontinens.

Tudnunk kell tehát, egyrészt itt vannak a világ leggyorsabban fejlődő országai, amelyek olykor olyan üzleti lehetőségekkel kecsegtetik a magyar vállalkozókat, amilyeneket Európában nem is remélhetnek. Ugyanakkor éles kontrasztot teremt a gyarmati múlt, a több évszázados lemaradás öröksége, amelyek sajnos még mindig széles körben tetten érhetők.

Oktatás, ivóvíz, téglajegy

Éppen ezen a ponton kerülnek képbe szervezetünk humanitárius célkitűzései, hiszen tízmilliók élnek Afrikában, akiknek egész egyszerűen minden segítségre szükségük van. Talán hihetetlennek tűnik, de még a legkisebbre is. Igen, a mi segítségünk, a magyaroké is számít! Persze ez nem azt jelenti, hogy hitvallásunkkal bagatellizálni akarjuk a hazai problémákat, hiszen mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy nálunk is rengetegen nélkülöznek. Ugyanakkor Afrikában oly kevésből lehet sok jót tenni, hogy amikor ott járunk, úgy érezzük: egyszerűen muszáj!

Társaságunk most éppen két országban működtet humanitárius oktatási programot; Maliban és Etiópiában. A gyerekekre összpontosít ez a munka, hiszen ők jelentik azt a jövőt, amit mi, európaiak és az afrikaiak közösen építünk. A mali-beli gyermekek, akiknek segítünk, az École Chérifoula iskola diákjai. Tanáraik javasolták őket, mivel mindannyian osztályelső, ugyanakkor mindegyikük egyazon nyomornegyed lakója. Csapatunk családlátogatást tett náluk, a bádogviskók, a bűzös csatornák között élő, nyomorúságos sorsú kis eminenseknél, akiknek a reményt és a kilátástalan jövőből való kiszabadulást jelenti a már említett magániskola. Az École Chérifoula, amely a roskadozó viskók, a szégyenletes nyomornegyed tőszomszédságában áll. Ide azok a szerencsés gyerekek járhatnak, akiknek a szülei több-kevesebb nehézséggel ki tudják vagy legalább megpróbálják kifizetni a nagyon alacsony havi tandíjat – helyi viszonyok között három üveg 1,5 literes ásványvíz árának megfelelő összeget. A többiek gyakorlatilag semmilyen oktatást nem kapnak.

A mindössze 3000 forintos támogatási díj fedezi a tanulás költségeit, a fennmaradó összeget pedig negyedévente a család kapja ételmszerre, gyógyszerre, ruhaneműre, a legfontosabb kiadások fedezésére.

A fiatal, energikus, és legfőképpen elkötelezett igazgatónő, no meg persze a tanárok nagy vágya további három terem felépítése az előkészítő számára. Erre azért is szükség van, mert a helyhiány miatt évről évre több gyermek felvételét kell elutasítani. Az elégségestől messze elmaradó számú téglá – pénzhiány miatt – a tetőn halmozódik. A szülőknek közel negyven százaléka egyáltalán nem, vagy csak késve tudja fizetni a tandíjat, amely nemhogy építkezésre nem elég, de még a tanárok fizetését sem fedezi.

A tehetséges gyerekek támogatására vonatkozó – „Csak három üveg ásványvíz!” – gyerektámogatási programunkon túl segítséget szeretnénk nyújtani az iskola termeinek megépítéséhez. Ennek érdekében téglajegyvet árusítunk – mindössze 500 forint egy jegy ára. Az összeget kizárólag az iskola építésére lehet felhasználni, az erre vonatkozó garanciákat tekintve a fenntartóval megállapodtunk, és a felhasználást folyamatosan ellenőrizzük.

Ugyancsak Maliban indult a sérült gyermekekkel foglalkozó programunk. Amikor az egyik brit alapítvány bezárta Maliban az irodáját, egy jólelkű bamakói házaspár, Koné és Oumou úgy határozott: nem hagyja magára azt a több tucat családot, amelyet az alapítvány addig támogatott. Ugyanis semmiféle szervezett segítséget, illetve tanácsot nem kapnak sérült gyermekek nevelésére. Itt elsősorban nők dolgoznak, akik harminc, 5 és 18 év közötti látás- és hallássérült, fizikai, illetve értelmi fogyatékkal élő gyermeket támogatnak.

Azok a speciális intézmények ugyanis, amelyek be tudnák fogadni őket, túlságosan távol vannak a gyermekek lakhelyétől, a szülők pedig képtelenek az utazási költséget megfizetni. Ezek a sérült kicsik így legtöbbször otthon maradnak – speciális támogatás nélkül. Havi 4000 forint ezen családok számára azt jelenti, hogy gyermekeik – képességeik szerint – tanulhatnak, fejlődhetnek, beilleszkedhetnek a társadalomba. Hasonló program

folyik, évek óta, az etiópai Mekelében, ahol egyesületünk a Yohannes érsek nevét viselő árvaházzal és iskolával fogott össze.

Mindez természetesen nem azt jelenti, hogy az AHU csupán erre a két országra összpontosít, hiszen ahova csak eljutunk, mindig viszünk adományokat is, legyen az óvoda Ugandában vagy éppen iskola Madagaszkáron.

Ép testben ép lélek

A tanulás mellett az egészség a jövő másik záloga, és bizony ezen a téren ugyancsak komoly problémákkal szembesülünk, ha a kontinensen járunk. Milliók nem jutnak tiszta ivóvízhez, a legegyszerűbb gyógyszerekből éppúgy hiány van, mint például szemüvegből. Vannak teljes megyényi vidékek, ahol valódi orvost alig látnak, ha mégis akad egy, kizárólag fizetés ellenében – a helyi viszonyok között néha igen sok pénzért – rendel. Az emberek így rá vannak utalva a többnyire igencsak kétes eredményeket felmutató törzsi gyógyítókra.

Éppen ezért az AHU által végzett humanitárius munka másik fontos elemét az orvosi missziók alkotják. Társaságunk 2009 óta kilenc sikeres csoportot küldött Afrikába – Guinea, Kelet-Kongó, Madagaszkár és Mali –, amelynek keretében 21 magyar orvos több mint 29 000 betegnek nyújtott orvosi ellátást. Tiszteletdíj nélkül, szabadságuk terhére vállalják a munkát, a költségeket pedig szervezetünk adományokból, orvosi felajánlásokból és szponzoroktól érkezett pénzből fedezi. Orvoscsoportunk legutóbb Ugandában járt, olyan vidéken, ahol szinte állandóak a trópusi betegségek, különböző járványok, rendszeres ellátás azonban nincsen.

A missziók során szerzett tapasztalatok ösztönöztek bennünket arra is, hogy továbbképzést indítsunk orvosoknak a trópusi betegségek felismeréséről és gyógyításáról. És itt jegyzem meg: ez a tevékenység Magyarország és az Európán kívüli világ kapcsolatainak örvendetes fejlődésével már nemcsak azoknak jelenthet nagy segítséget, akik saját maguk is misszióra indulnának, hanem azoknak is, akik itthon találkoznak a trópusokról hazatérő betegekkel.

Mindent Afrikáról!

A Magyar Afrika Társaság az évek során természetesen közel került a magyar afrikánisztika legjobbjaihoz. Kiemelt célunk, egyebek között, hogy ez a tudás ne maradjon az egyetemek falain belül, minél többen – érdeklődők, „kezdő szakértők” és laikusok – egyaránt tudomást szerezhessenek róla. Ennek a feltáró-segítő munkának mára több gyümölcse is beérett. Az egyik legfontosabb a 2013-ban indult *Magyar Afrika Tudástár* (erről lásd a külön tájékoztatót), amelynek segítségével on-line elérhető szinte minden ingyenesen, amit valaha magyarul Afrikáról leírtak. Ennek célja kettős: mindenekelőtt sokoldalú és gazdag ismeretekkel kívánja elősegíteni a magyar afrikánisztikai kutatásokat, illetve kielégíteni a mindinkább növekvő ismeretigényt, másik célja, hogy teljes dimenziójában feltárja az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet, a kezdetektől máig. Az AHU támogatja az *Afrika Tanulmányok* című folyóirat megjelenését, a Publikon Kiadó és a Mundus Novus Könyvek Kft. afrikai kötetek megjelentetését, de saját maga is könyveket ad ki, és részt vesz tudományos expedíciók szervezésében, megvalósításában is. Rendszeressé váltak azok az iskolarendszeren kívüli tanfolyamok is, amelyeken a magyar afrikánisztika nagyjai mondják el tapasztalataikat az érdeklődőknek.

Afrika Nap – kiemelt ünnep

Az Afrikai Egységszervezet 1963-ban, Addisz-Abebában, az alakuló csúcsertekezletén eldöntötte: május 25-én Afrikát ünneplik, tehát ez az Afrika Nap. A szervezet célja ezzel az volt, hogy az afrikai népek egységét és egymás iránti szolidaritását elősegítse, illetve a gazdasági, politikai és más területeken folytatott együttműködések fejlessze. Az alapelve pedig a következő: egyenjogúság, tömbönkívüliség és be nem avatkozás. Társaságunk minden évben különös figyelmet szentel az Afrika Napnak. Már több éve közösen dolgozunk a diplomáciai szervezetekkel, hogy ezt a különleges évfordulót méltó módon megünnepeljük. Évről évre egyre több vendég érkezik, ez a siker pedig azt jelenti, hogy Magyarország ismét egyre jobban odafigyel Afrikára.

Afrimédia

Számos weboldalt is üzemeltetünk, ezek közül kettő kifejezetten Afrikára összpontosít. Az *afriport.hu* című site-unkon friss hírek, információk első kézből, tanulmányok, színes, könnyedebb cikkek éppúgy megtalálhatók, mint képgalériák, afrikai ételreceptek vagy éppen elemzések és programajánlók. Az *afromarket.hu* elnevezésű oldal pedig a „sikeresebb afrikai üzletek támogatójaként” kifejezetten napi gazdasági és politikai híreket oszt meg a látogatókkal – weboldalaink egyébként több idegen nyelven is elérhetők.

Budapesttől Bamakóig segítünk

Csapatunk és a Budapest–Bamako Rally szervezői 2008 óta működnek együtt. Eddigi útjaink során a legfőbb célunk az volt, hogy részvételünkkel felhívjuk a figyelmet az Afrikát érintő problémákra, és ne térjünk haza anélkül, hogy az út folyamán valakinek ne segítettünk volna.

2008-ban, amikor az AHU csapata először indult el Mali fővárosába, Teréz anya-díjat kaptunk a Mauritániában, El-Gheddiyában kivitelezett kútúrési projektünkért. A falu számára ez hatalmas segítség, hiszen kút hiányában több tíz kilométeres távot kellett gyalogolni az ivóvízért. A kút vizet, ezáltal életet biztosít a helyieknek.

2009-ben két mentőautóval indultunk útnak Budapestről, hogy az egyiket Mauritániában, a másikat pedig Maliban adományozzuk egy kórháznak, illetve egy faluközösség egészségügyi központjának.

2010-ben az AHU a Budapest–Bamako hivatalos humanitárius partnere lett, megszervezte a futam karitatív programját, és részt vállalt az adománygyűjtésben is. A 20 tonnás – iskoláknak, kórházaknak és szociális intézményeknek szánt adománnyal teli – kamion a terrorfenyegetettség ellenére a teljes útvonalon végigment, és szétosztotta a mintegy 1 000 doboznyi felszerelést.

Karitatív programjaink irányvonalát azok az ENSZ által 2000-ben elfogadott célkitűzések jelentik, amelyek Millenniumi Fejlesztési Célokként kerültek be a köztudatba. A Millenniumi Nyilatkozatot aláíró 189 ország – közöttük Magyarország – vállalta, hogy lehetőségeihez mérten 2015-ig (de persze később is) közreműködik többek között abban, hogy közös erővel véget vessenek a súlyos szegénységnek, éhínségnek és mindenki számára biztosítsák az alapfokú oktatást, csökkentsék a gyermekhalandóságot és közösen küzdjenek a HIV/AIDS, a malária és más betegségek ellen.

Magyar Házak Afrikában

Ugyanakkor a kultúrára és a közös jövő építésére visszatérve, szeretnék Önöknek bemutatni még egy nagyszabású AHU-projektet, mégpedig az úgynevezett Magyar Házak létrehozását – szerte a világon. „Magyar Ház” – hivatalos nevén HTCC, Hungarian Trade and Cultural Center, azaz Magyar Kereskedelmi és Kulturális Központ – ez idáig már négy afrikai országban épült ki, Marokkóban, Ghánában, Ugandában és Malawiban. A HTCC olyan bérelt ház, amely nem titkoltan azért létesült, hogy olyan magyar vállalkozó is otthonosan érezhesse magát hazánktól több ezer kilométerre, aki nem beszél idegen nyelveket, így amolyan inkubátorban érezheti magát. Állandó internetkapcsolat, telefon, tárgyalóterem van ezekben a házakban, ahol tolmács is rendelkezésre áll.

De ezekkel a bérelt házakkal visszük ki azt a bizonyos csipetnyi Magyarországot is, amelyet korábban már említettem, ugyanis filmvetítés, nyelvórák, valamint magyar képzőművészek tárlatai láthatók a HTCC-ben. Ezek a házak tehát tárt karokkal várják a kultúránkra éhes külföldieket, és ahogyan magam és kollégáim is hiszem: ez a projektünk is segít abban, hogy az odalátogató a saját szemével is láthatja, Afrika már nem egyszerűen csak a „fekete” kontinens, hanem színes, varázslatos és magával ragadó világot jelent!

Afrika-számunk a *Magyar Afrika Társaság* támogatásával készült.

A szerkesztésben közreműködött Biernaczky Szilárd, szíves segítségét ezúton köszönjük. E számmal szerzőtársai és a szerkesztőség tagjai is köszöntik a hetvenesztendős tudós tanárt.

E számunkat nyomta és kötötte a Print 2000 Nyomda Kft.

print 2000

NYOMDA KETKECSKEMÉT

6000 Kecskemét, Nyomda u. 8.

Tel.: +36 76 501 240; Fax: +36 76 501 249

E-mail: info@print2000.hu

www.print2000.hu

Folyóiratunk megjelenítését a Nemzeti Kulturális Alap

Nemzeti Kulturális Alap

támogatja.